

Akkád nyelv

Az akkád nyelv az afroázsiai nyelvcsalád keleti sémi ágába tartozik. Ma már holt nyelv, de az ókorban (egészen az i. e. 8. századig) az akkád nyelv a Közel-Kelet egész területén közvetítő nyelvként szolgált. Az akkád nyelv irodalmi és jogi nyelvként is funkcionált, amit például a Hammurapi-törvénykönyv megtalálása is bizonyít. Az i. e. 2. évezred folyamán két dialektus alakult ki az akkádból: az asszír nyelv Észak-Mezopotámia (AsszírIA) területén, illetve a babiloni nyelv a déli területen, a Babiloni Birodalomban.

Az alábbiakban néhány akkád nyelvű mondatot és azok magyar fordítását találod.

- émiqum ja farrim anáku u márí nárúu ja farrim**
Én vagyok a király szolgálója, és az én fiam a király zenésze.
- émiqtum ja farratini atti u farratni béltki**
Te vagy a mi királynőnk szolgálóleánya, és a mi királynőnk a te úrnőd.
- tupfarrum ja farrim atta u farri bélka**
Te vagy a király titkára, és az én királyom a te urad.
- nártum ja bélim atti u bélki farrni**
Te vagy az úr zenésze, és a te urad a mi királyunk.
- márum ja farrim anáku u ilfu ilka**
Én vagyok a király fia, és az ő istene a te istened.
- tupfarrátum ja farratifu attina u márátúkina émiqátum ja farratim**
Ti vagytok az ő királynőjének a titkárnői, és a ti lányaitok a királynő szolgálóleányai.
- márú ja tupfarrim attunu u márúunu émiqú ja ilim**
Ti vagytok a titkár fiai, és a ti fiaitok az isten szolgálói.

1. feladat. Fordítsd le a következő akkád mondatokat magyarra!

- ilum ja farrini bélki**
- bélí tupfarrum ja farrim**
- márum ja farrim atta u émiqúka bélúni**

2. feladat. Fordítsd le a következő mondatokat akkádra!

- A királynő lánya az isten szolgálóleánya.
- Te vagy az én úrnőm, és a te fiad az ő titkára.
- Ti vagytok a mi úrnőnk szolgálóleányai, és a mi úrnőnk a királynő zenésze.

Készítette: Marie Hedvíková

Fordította: Magyar Nyelvészeti Diákolimpiai Bizottság

Megoldókulcs

1. feladat:

1. A mi királyunk istene a mi urunk.
2. Az én uram a király titkára.
3. Te vagy a király fia, és a te szolgálid a mi uraink.

2. feladat:

1. mártum ja farratim émiqtum ja ilim
2. béltí atti u márki tupfarrju
3. émiqátum ja béltini attina u bélti nártum ja farratim

Részletes megoldás

A feladat típusa

Morfológiai (birtokosság, többes szám, nemek), mondattani

Az akkád nyelv általános jellemzői

- Ragozó (agglutináló) nyelv.
- Megkülönböztet gendert: hímnemet és nőnemet. A nőnemet a tő utáni -t-vel jelöli (*marum* – *martum*: *fiúgyermek* – *lánnygyermek*).
- Inkorporáló¹ jelleg is érvényesül: pl. *lányaitok* – *márátúkina*.

Mondattani jellemzők

- Ha van ige a mondatban, az a mondat végén szerepel. Ez jelen mondatok esetében az összetett mondatok első tagmondataira vonatkozik – a második tagmondatokba nem kitett 3. személyű létigék értendők bele.
- Szórend: SOV (vagyis Subject – Object – Verb) .
- A birtokos szerkezetek szórendje a magyarhoz képest fordított: *szolgája a királynak...* .
- A két tagmondatot az *u* szó választja el és köti össze.

¹https://hu.wikipedia.org/wiki/Inkorpor%C3%A1l%C3%B3_nyelv

Morfológiai jellemzők

- A létige ragozása:

Akkád	Magyar	Megjegyzés
<i>anáku</i>	én vagyok	
<i>atta (m) – atti (f)</i>	te vagy	
-	ő (van)	nem jelöli a nyelv
?	mi vagyunk	nincs a feladatban
<i>attune (m) – attina (f)</i>	ti vagytok	
-	ők vannak	nem jelöli a nyelv

- **Birtoktöbbségtő** (mint a magyarban) a birtokos személyjel előtti szuffixum: -u/ú-² vagy -á-

- **Birtokos személyragok:**

E/1.	-ri
E/2.	-ka (m) / -ki (f)
E/3.	-fu
T/1.	-ni
T/2.	-kunu (m) / -kina (f)
T/3.	nincs a feladatban

- A **birtokos viszonyt** a *fa* előjárósó fejezi ki, tulajdonképpen ugyanolyan szerkezettel, mint az angol *of*. Ez a jelenség izoláló³ jelleget mutat (vö. magyar, ahol ezt raggal fejezzük ki: valakinek a valamije).

²Ha a szóban az előző magánhangzó hosszú – amit ékezet jelöl –, akkor ez a toldalék is hosszú lesz.

³https://hu.wikipedia.org/wiki/Izol%C3%A1l%C3%B3_nyelv